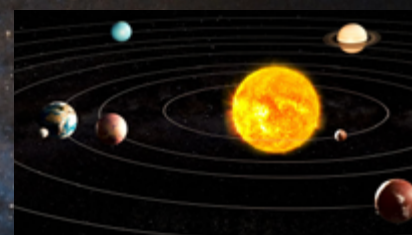

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

UNIVERZUM KOT ODGOVOR

DUNKIRK – ŽIVETI ALI PREŽIVETI

PARACELZUS IN KUGA

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

Tečaj praktične filozofije "ONLINE"

ZAČETEK: SREDA, 22. 4., OB 19:00

Pridružite se spletnemu tečaju praktične filozofije! Potrebujete le računalnik, pameten telefon ali tablico ter internetno povezavo. Vsi, ki vas tematika zanima, ste vabljeni k vpisu!

Tečaj z redno ceno 60 eur bo v času boja s koronavirusom brezplačen.

Registrirate se tako, da nam na elektronski naslov info@akropola.org sporočite vaše:

- ime in priimek,
- elektronski naslov.

Več informacij na naši spletni strani:
TEČAJ PRAKTIČNE FILOZOFIJE.

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

APRIL 2020 | ŠT. 56

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

- FILOZOFIJA: UNIVERZUM KOT ODGOVOR 5
- FILM: DUNKIRK – ŽIVETI ALI PREŽIVETI? 10
- ANEKDOTA: PARACELZUS IN KUGA 13
- HUMOR: SHERLOCK HOLMES IN DR. WATSON NA KAMPIRANU 14

B E S E D A
U R E D N I K A

Nihče se ne bo pred drugimi postavljaj z nazivom egoista. Egoizem namreč dojemamo kot nedostojnega človeka, a se kljub temu pretežno vedemo kot egoisti. Ali je to res tako in v kolikšni meri, naj preveri vsakdo pri sebi ... Vprašamo se lahko na primer, česa si želimo, ali še bolj konkretno, za kaj si prizadevamo? In ko si tako predložimo zadane cilje, se vprašamo, kdo ali kaj bo imelo od tega korist ...

Pri takem razmisleku se nam je nekaj zarisalo pred očmi. To je središče, okoli katerega se vrti naš mali svet, to je tisto, za kar skrbimo, za kar namenjam svojo energijo in čas.

Zagotovo smo nekje v tej sliki tudi mi. Če smo sami, če poleg nas in ožje družine, ni veliko drugih, ali če je naše mesto izstopajoče, je to pokazatelj egocentrističnih teženj.

Egoizem nam je vrojen in do določene mere sprejemljiv ter potreben. V prvi vrsti moramo namreč sami poskrbeti zase in smo sami sebi zato najpomembnejši. Kdo bo za nas poskrbel, če ne bomo sami?

»Če bi vsakdo skrbel zase, potem ne bi nikomur bilo treba skrbeti za druge in bi bilo vse urejeno.« To je zanimiv razmislek in predvsem spreten sofizem za opravičevanje pomanjkanja lastne velikodušnosti. V sebi nosi nekaj resnice, vendar je ta pogled odrezan od velikega življenja, katerega del smo – in zato ni ne naraven ne življenjski.

Res je, da se moramo sami postaviti na lastne noge, da moramo sami najti stabilnost in srečo in da moramo vse to tudi sami vzdrževati ...

Vendar nam vse to ne bo uspelo brez tuje pomoči. Brez nekoga, ki je del tega že dosegel in ki bi nas navdahnili, da bi hitreje dosegli to, kar zares potrebujemo. Ljudje smo različni. Eni bolj izkušeni, drugi na poti iskanja, tretji neboljani. Filozof Jorge Angel Livraga je nekoč dejal, da če ne bi bilo tistih, ki vedo več, in tistih ki vedo manj, nihče ne bi mogel napredovati. Pri čemer je seveda imel v mislih naravno medsebojno pomoč.

S temi jedrnatimi besedami razlaga, kako smo med seboj povezani, kako potrebujemo eden drugega in da ne moremo ničesar velikega doseči sami. Velikega, ja. Vsi si

želimo doseči velike stvari. O njih sanjamo, čeprav pogosto nimamo jasne slike, kaj so. Ta veliki cilj prej medlo čutimo v svojih prsih, kot da bi ga jasno razumeli. Vendar to zadošča. Že zaradi tega korakamo svoji usodi naproti ...

Pustimo za trenutek na strani male osebne cilje, ki so le igrače ter drobne radosti v naših življenjih, za katere bomo najverjetneje res sami poskrbeli ... Imejmo sedaj v mislih velike stvari, sanje iz globine svoje duše. Tiste sanje, ki nas od znotraj (še naprej) vznemirjajo tudi takrat, kadar imamo na dlani vse, kar smo si lahko željno predstavljali ...

Gre za cilje, ki so vsem nam skupni in ki nas naravno povezujejo. Pot doseganja tega je zato prav tako skupna. To je pot, na kateri izgrajujemo medsebojne vezi, pot prevzemanja odgovornosti. Je pot prejemanja in dajanja – torej hvaležnosti in velikodušnosti. Pot, na kateri se naš mali jaz staplja z drugimi jazi v veliko vseobsegajočo dušo, pri čemer je drugi

enakovreden nam, in pot, na kateri je splošno dobro trajno dobro in nad mojim osebnim dobrim. Še več, splošno dobro postane hkrati tudi moje osebno dobro in ga celo oživlja. Ta pogled izhaja iz stanja zavesti, ki ga v nas spremlja globoka povezanost s samim seboj, z drugimi in s celotno naravo.

To stanje je za zrelega človeka naravno.

Zavestni altruizem ni naivnost, temveč modrost. Ni niti čustveno hladen, kajti stanja povezanosti spremlja globoka radost in veličina, ki je z besedami žal ne moremo opisati. Z dejanji pa! Zato so požrtvovalna dejanja altruizma tako zgovorna in tako močno pretresejo našo dušo. Dejanja so namreč neposreden jezik srca.

Zato pa: »Acta, non verba!«

Andrej Praček, urednik

UNIVERZUM KOT ODGOVOR

JORGE ANGEL LIVRAGA

Pogosto govorimo o zvezdah, planetih, živalih, nebu, Zemlji, vodi ali snegu, pri tem pa pozabimo na pravi smisel in pomen besede *univerzum*. Človek se sprašuje o celotni naravi, katere del je, pri tem pa pozabi na osrednjo idejo, na katero se ta narava nanaša.

Pojem »univerzum« se nanaša na to, kar gre v eno smer; zato moramo odkriti, kam potuje. To je bil morda eden od prvih pristopov človeštva k njegovemu proučevanju. Vse starodavne civilizacije so se v okviru svoje religije, metafizike in filozofije spraševale, kam univerzum potuje in zakaj. A nov, materialistični pogled, še posebej v post-kartezijanski dobi, nam prinaša zorni kot, pri katerem človek analizira lastnosti univerzuma, kot so njegova velikost, oblika in teža.

Človek trdi, da pozna univerzum, ker je poimenoval zvezde in izmeril razdaljo med Zemljo in luno. Ali pa, ker pozna kemične elemente in značilnosti fizikalnih sil. A to podrobno znanje se je usmerjeno specializiralo na različna področja, ta področja pa so se strogo ločila med seboj.

Pri mineralogiji se recimo učimo o lastnostih kamnin in o tektonskih premikih, ki so spremenili podobo zemeljske skorje, ne učimo pa se o bistvu, ki je v ozadju materialnih stvari.

Če vzamemo katerikoli predmet in ga nenadoma izpustimo, bomo videli, da pade in vedno znova najde najnižje mesto. Vedno obstaja naravna privlačnost med tem majhnim koščkom snovi in velikim kosom snovi, v katerem smo. Ta materialna privlačnost nikoli ne izgine.

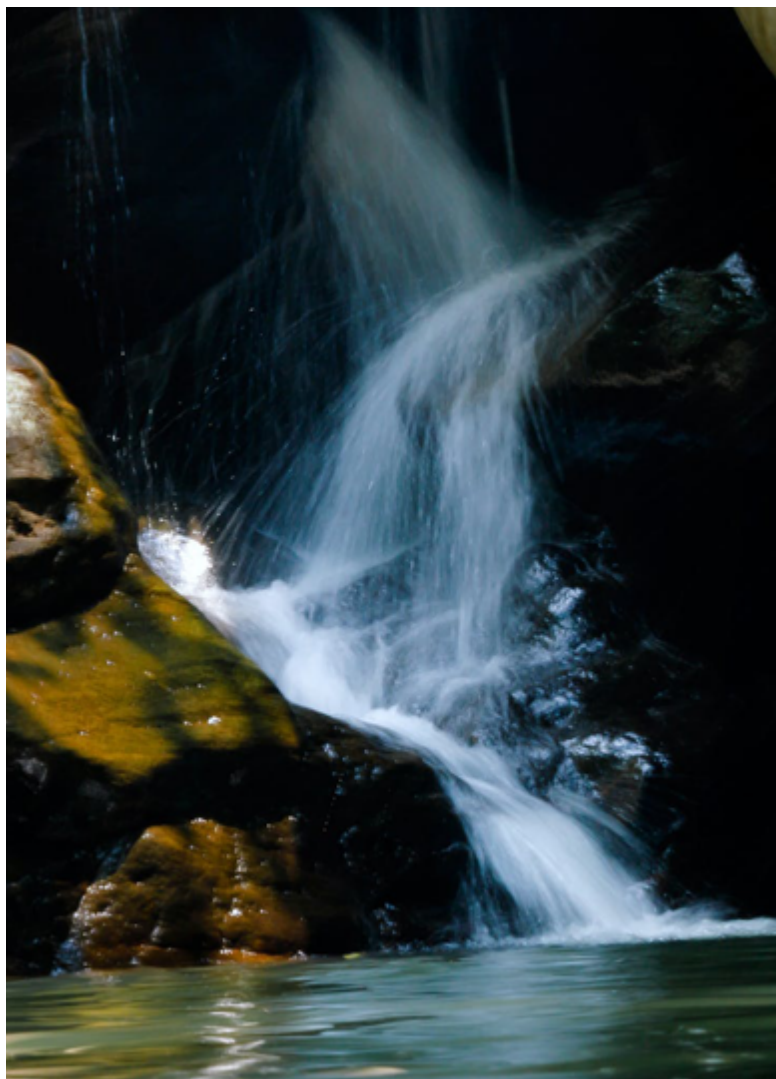
Kaj lahko torej razberemo iz narave mineralnega sveta? Razberemo lahko vztrajnost, prizadevanje za izpolnitev lastne usode. In kdo od nas lahko reče, da si s kamni ne delimo tega prizadevanja? Običajno se takrat, kadar se srečamo z oviro, nekaj časa borimo. Če ta ovira ne izgine, ji pustimo prosto pot. Naravne snovi, kamni na primer, so tako vztrajni pri tem, da obstajajo onkraj časa in vedno poskušajo izpolniti svoj končni cilj.

KAJ LAHKO RAZBEREMO IZ NARAVE MINERALNEGA SVETA? RAZBEREMO LAHKO VZTRAJNOST, PRIZADEVANJE ZA IZPOLNITEV LASTNE USODE.

Naši otroci se učijo o različnih lastnostih rastlin, o procesu fotosinteze, a niti omenjeno jim ni, da je v ozadju vsakega pojava vsrkavanja svetlobe in njene pretvorbe v energijo sposobnost rastline, da ve, kako počakati in kako rasti. Majhno seme, zakopano v zemljo pod snegom, potrpežljivo čaka na začetek pomladi. Ko ta pride, se majhno seme dvigne ter išče zrak in sonce. Tudi tu gre za učenje vztrajnosti, vzpenjanja navzgor in s filozofskega zornega kota nas zanima končni cilj procesov, ki potekajo v fizičnem svetu.

Imamo tudi vodo. Kamorkoli jo natočimo, bo stekla stran, proti morju. V morju pa bo izhlapela in se znova dvignila, kondenzirala ter tako ponovno postala del velikega cikla. Univerzum ima svoj namen.

UNIVERZUM IMA SVOJ NAMEN.

Zaradi novih pogledov, ki so se pojavili v zadnjih stoletjih, zaradi odtujitve človeka kot posledice materializma ter psihologije proizvodnje in potrošnje, je človek pozabil na naravne elemente in njihovo razlago. Naši predniki morda niso prišli do tako natančnih odgovorov o razdalji med Zemljo in luno, so pa poskušali razumeti, kakšen pomen ima luna v univerzumu. Z uporabo starodavnih ved, kot so na primer astrologija in druge, so poskušali razložiti naravne pojave in ugotoviti, kako so ti povezani s človekom. To je pripadnike starodavnih ljudstev navdajalo z občutkom, da jih spremljajo inteligentna bitja, ter da so inteligentna bitja tudi oni sami.

Naša sedanja težava je, da se počutimo izolirane sredi univerzuma. Povedano drugače: ker smo tako povezani z umetnimi elementi, smo izgubili sposobnost, da v stvareh najdemo smisel. Najbolj tragično pa je, da smo s tem izgubili tudi možnost, da smisel najdemo v svojih lastnih življenjih. Ker živimo le iz trenutka v trenutek, smo pozabili na teleološki smisel življenja, na korenine, ki nas povezujejo s predniki, in na to, kaj je namen samega življenja. Na ta način postajamo minljiva bitja, pogojena s časom; vse bolj verjamemo, da smo bili ustvarjeni po naključju in da lahko izginemo v vsakem trenutku. Ta nezavedna misel nas prežema in ima za nas škodljive posledice. Namesto, da bi poskušali razložiti naravo, ustvarjamo vrsto posrednikov, ki so popolnoma umetni.

KER SMO TAKO POVEZANI Z UMETNIMI ELEMENTI, SMO IZGUBILI SPOSOBNOST, DA V STVAREH NAJDEMO SMISEL.

Pore, s katerimi dihajo drevesni listi, se nahajajo le na spodnjem delu lista. Zakaj ne na zgornjem? Preprosto zato, ker bi jih sicer zakril prah. Na spodnjem delu lista so na varnem in lahko dihajo.

Je to naključje?

Je naključje, da se barve metuljevih kril prilagajajo barvam rož in listov, da jih ptice ne morejo ujeti? Je naključje, da so konice sovinih kril tako gladke, da ne povzročajo hrupa ob njihovem nočnem letu, zaradi

česar lahko presenetijo zajce? Je naključje, da imajo glodavci ušesa obrnjena nazaj, da lahko zaznajo vsak šum morebitnih plenilcev? Je število barv, ki se ob prehodu bele svetlobe skozi prizmo razdelijo v spekter, prav tako naključje? Kaj pa način, na katerega kategoriziramo zvok – je to še eno naključje?

Očitno je, da je vesolje usklajeno tako, da je povezano v celoto – v piramidalni sistem obstoja, v katerem imajo stvari, čeprav so mnogotere, en sam cilj. Vse se gibljejo proti enemu in istemu cilju in vsem vlada ena in ista inteligenca.

VSE STVARI V VESOLJU SE GIBLJEJO PROTI ENEMU IN ISTEMU CILJU.

V drugi svetovni vojni so piloti vedeli, da je dobro, da letijo v V-formaciji, v kateri letalo na začetku občasno zamenja letalo na koncu. Dokazali so, da tovrstna postavitve poveča hitrost letalskih enot. Tudi race in gosi skupaj letajo v V-formaciji, v kateri so najmočnejše ptice tiste v sredini, saj preostalim olajšajo letenje, s tem ko zmanjšajo zračni upor.

Niti predstavljati si ne moremo, da je vse to stvar naključja. Stoletja je trajalo, da so ljudje to lahko razumeli. Veliko primerov bi še lahko našli, ki nam kažejo, kako urejena je narava. Vsote vseh teh pa ne moremo zmanjšati le na golo

naključje. Nasprotno, uvideti moramo, da je univerzalna inteligenca načrtovala prav vse. Če sprejmemo ta univerzalni načrt, se moramo vprašati tudi, čemu, s kakšnim namenom vse to? Ne moremo si namreč zamišljati, da je vse urejeno brez kakršnegakoli razloga. Precej bolj logično je pomisliti, da je vse nastalo z razlogom. Če je vse urejeno, je dobro, da poskušamo odkriti, kakšen odgovor lahko univerzum ponudi nam: za kakšen namen je bilo oblikovano, kam se vsi gibljemo, od kod smo prišli in kam gremo.

Obstaja sedem načel ali sedem osnovnih zakonov, ki so v skladu z naravno razdelitvijo vsega univerzuma.

1. Prvo in najvišje načelo narave je načelo **enosti**. Vse v naravi je usklajeno ali z drugimi besedami, soustvarja vitalno enost in nič ni izključeno iz tega. Kadar so stvari žive, ne uničujejo drugih, ampak omogočajo življenje vsem. Ko volk v stepi lovi srno, ne ujame najmlajše, ampak najstarejšo, bolno, tisto, ki bi lahko svojo bolezen prenesla na preostalo čredo. Z drugimi besedami, tudi če se nam določeno dejanje zdi uničujoče ali kruto, je njegov namen ta, da bi se vrsta lahko nadaljevala.

V naravi ni nobenih dvomov, nobenih dialogov in nobenih nasprotij. Vse ima popoln izraz in se giblje v eno smer.

2. Drugo načelo je načelo **iluminacije**. Vse stvari v naravi vsebujejo to načelo, ne glede na to, ali gre za fizično ali duhovno iluminacijo. Resnice obstajajo, da pa bi jih lahko razložili, uvideli, potrebujemo intelektualno ali duhovno svetlobo. Včasih rečemo, da ni resnic, da ni ničesar, na kar se lahko zanesemo, da smo sami. Vendar to pravimo zato, ker smo v temi in ker moramo znova odkriti načelo iluminacije.
3. Načelo iluminacije prinaša še tretje, to je načelo **razločevanja**. Vse stvari v naravi se razlikujejo. Niti dve stvari nista popolnoma enaki. To načelo obstaja, tudi če ga včasih ne vidimo. Vse stvari se razlikujejo, tudi zrnca peska, po katerih stopamo na plaži in se nam zdijo enaka. Če jih pozorno pogledamo s povečevalnim steklom, bomo videli, da ima vsako med njimi majhno posebnost,

svojstveno lastnost. Zato moramo biti pozorni, ko uporabljamo besedi *enakost* in *enakovrednost*. Lahko smo si enakovredni, a ne enaki; lahko smo podobni, a ne enaki. To ljudi ne ločuje ali deli, jih ne uničuje, ampak obogati, kot mozaik različnih barv v podobnih odtenkih, ki pa niso popolnoma enaki. Pojem enakosti je človeška iznajdba; v naravi ga ne najdemo.

4. Četrto načelo je načelo **organizacije**. Stvari so organizirane. Vsi vidimo drevo, trdno deblo, ki se dviga k višku in podpira drevesni vrh, poln vej in ptičjih gnezd. Ne vidimo pa »obratnega« drevesnega »vrha«, ki leži pod zemljo in pri katerem drevesne veje prav tako podpirajo vse ostalo in prodirajo globoko pod zemljo. Čeprav na njih ni ptičjih gnezd, so polne črvov in žuželk ter vse preskrbujejo s hranili. Z drugimi besedami, lahko rečemo, da je vse popolno organizirano na način, da zagotavlja podporo in sodelovanje med eno in drugo stranjo. Napake, ki jih delamo ljudje, pa pogosto izhajajo iz pomanjkanja organiziranosti.

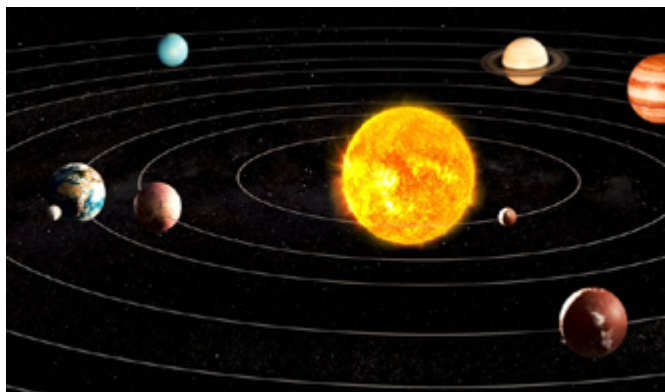

Organizacija ni masivno izvajanje nadzora ali prisile nad drugimi; organizacija je podpiranje. Roki sta ena drugi nasproti, a se organizirata, da nekaj dvigneta. Če bi obe roki imeli na isti strani, bi težko karkoli dvignili.

Zato je nujno, da prepoznamo to načelo, čeprav smo si z nečim v nasprotju. To nam omogoča, da sodelujemo, ne da bi prenehali biti, kar smo. To je nekaj, kar bi morali vključevati v naša življenja, v tukaj in zdaj.

5. Obstaja peto načelo, to je načelo **vzroka in posledice**. Vse stvari povzročijo nekaj, kar jim sledi, in so hkrati posledica tega, kar se je zgodilo pred njimi. Vsi od nekega izvira in nekaj ustvarjamo, kar bo imelo posledice v prihodnosti. Vse, v vsakem trenutku, je rezultat nečesa in vzrok nečesa drugega, tudi če gre za nežive stvari. Nič ni samo vzrok ali samo posledica, vse je združeno v enem. Iz dneva se rodi noč, iz noči dan.
6. Načelo **vitalnosti** nam govori, da je vse živo. Prav vse. Do 19. in prve polovice 20. stoletja so ljudje govorili o živih bitjih in neživih objektih. To zaradi inertnosti ponavljamo še danes saj pravimo, da je nekaj živo, če se giblje, leti ali raste. A od začetka sveta stvari niso žive le, kadar delujejo, ampak tudi kadar nehajo delovati. Vse stvari so v neprestanem gibanju, čeprav ne vidimo molekul ali atomov, ki se vrtinčijo v zraku, oblikujejo naše roke ali naše kosti. Vse poganja vitalnost – ta ista vitalnost, ki ji na vzhodu pravijo »prana« – življenje, ki vstopa v vse stvari in se nikoli ne neha, zaradi katerega tudi stvari, ki jih imamo sami za mrtve, niso mrtve, ampak so samo spremenile stanje, obliko ali način življenja.
7. Na koncu imamo načelo **periodičnosti**. Od rojstva opazimo, da ima vse svoje nasprotje: dan in noč, poletje in zima ter še veliko drugih stanj, ki so si na nek način nasprotujoča si in se izmenjujejo. Vendar dokler ne preberemo Platona ali nas nekdo ne nauči ali se sami ne »zbudimo«, ne opazimo, da smo tudi mi del periodičnosti. Vsi ti cikli vključujejo velik cikel človeškega življenja. A zakaj bi se ustavili tukaj? Zakaj ne bi na človeško življenje gledali kot na le dan budnosti v velikem življenju? Da je po fizičnem življenju tudi duhovno, podobno sanjam, kar pomeni, da naše življenje poteka tako na duhovni kot tudi na fizični ravni.

Zakon ciklov zajema vse stvari in se nikoli ne ustavi. Vse se vrtinči: planeti se ciklično gibljejo po nebu in majhni delci v atomih prav tako.

Ta periodičnost omogoča, da življenje utripa in se neprestano odvija. Iz narave poskušajmo razbrati tisto, česar ni mogoče hitro uničiti. Iskati moramo ne le fizični del, ampak tudi preostale. Kajti, v kakšni meri skrbimo za naš psihološki del? V kakšni meri vsak dan nahranimo tudi naš um in našo dušo? Paziti moramo na svoje sanje. Tako smo potopljeni v materializem, da pazimo, da se ne poškodujeta naš vrč ali avto. Kaj pa naše sanje, upi in trud? Kaj se zgodi s kristalnimi pticami naših sanj, ko se razbijejo? Raztreščijo se na koščke in poškodujejo naše roke.

Imeti moramo pogum, da ponovno sestavimo svoje razbite sanje in iz steklenega prahu sanj ustvarimo nove ptice. Čas je, da razumemo, da se ne moremo le vleči skozi življenje kot želve ali kače, ampak se moramo naučiti leteti s krili.

Filozofija ni le ugibanje. Ne pomeni le sesti v kot in čakati, da življenje mine. Prav tako to ni disciplina žalosti ali umika.

Filozofija pomeni imeti trden odnos do življenja, razumeti duha stvari, premagati strah v nas samih, premagati smrt in biti povezani z drugimi, z njihovimi globljimi deli. Dejansko resnične narave drugega niti ne vidimo. Včasih pravijo, da ob smrti človek preide v nevidni svet. A človek je vedno neviden: je v ozadju stvari, ki jih počne, za svojim telesom, za svojimi besedami in svojimi dejanji. Človek je veliko vprašanje, velika uganka.

Odgovor se skriva v tem istem univerzumu, v katerem živimo. Zapisan je na stene zgodovine in vesolja, ki nas obdaja. Le brati se moramo naučiti. Gre za naraven odnos: to ni v nasprotju z nobenim verovanjem ali prepričanjem, gre za vrnitev k naravi.

**ODGOVOR SE SKRIVA V TEM ISTEM
UNIVERZUMU, V KATEREM ŽIVIMO. ZAPISAN
JE NA STENE ZGODOVINE IN VESOLJA, KI NAS
OBDAJA. LE BRATI SE MORAMO NAUČITI.**

Čeprav imamo dobro presojo, nam te včasih močno manjka. Kdo želi avto, ki deluje le občasno? Nihče. Kljub temu pa sprejemamo ideje, ki se včasih dobro obnesejo, drugič ne, načela, ki včasih delujejo, včasih ne, iskrenost, ki včasih velja, drugič ne. Vrniti se moramo k temu, da od sebe in sveta okoli nas zahtevamo absolutne vrednote, ki jih zlahka razumemo, ki jih lahko uporabimo ter ki nam omogočajo jasno razumeti univerzum.

Potrebujemo novo znanost, ki se bo odmaknila od strupa deljenih interesov; znanost, v kateri ne bo znanosti, ki spodbuja nasilje. Potrebujemo umetnost, ki nam bo omogočila, da se združimo z več lepote, ki ne temelji na bolečini, ampak na pravem raziskovanju. Potrebujemo politiko, ki bo ljudi vodila proti harmoničnemu življenju in k dvigu, namesto v konflikte in umetno sobivanje. Na kratko, potrebujemo nov svet. A ta že obstaja; to je univerzum sam, to je narava. Vse, kar moramo narediti, je, da intenzivno živimo trenutke, ki nam jih je namenila usoda. Da smo kot ključ, ki je vtaknjen v ključavnico univerzuma, in vzmet, ki odpira vrata zgodovine, da preidemo v drugo dimenzijo, v svet, ki nas čaka, svet, ki ni le nov, temveč tudi boljši. 🗝️

DUNKIRK – ŽIVETI ALI PREŽIVETI?

GILAD SOMMER

»Možje, ki v vojni poskušajo ohraniti svoja življenja za vsako ceno, običajno umrejo v sramoti in nečasti; tisti, ki pa gledajo na smrt kot na nekaj, kar je skupno vsem in neizogibno, in si samo želijo umreti častno, pogostejše pričakajo stara leta in, dokler živijo, živijo srečnejše.«

(iz Ksenofontove Anabaze)

Z vse večjim obsegom tako televizijske kot kinematografske filmske produkcije se skorajda zdi, da so vsebine filmov vse plitvejšje. Številni filmi in televizijski programi nimajo prave vsebine – tehnično so lahko odlični, vendar jih hitro pozabimo.

To ne velja za Dunkirk, zgodovinski film Christopherja Nolana, posnet leta 2017, ki nam da misliti o človeški usodi. Njegov minimalistični pristop, ki je tehnično skorajda popoln, da vsakemu zvoku, vsaki besedi, vsaki gesti pomen, tako kot v temi še tako malo svetlobe naredi spremembo.

Film je posnet po resnični zgodbi o evakuaciji, do katere je prišlo med drugo svetovno vojno v Dunkirku in med katero je britanska vojska skupaj s francoskimi in belgijskimi vojaki

ostala ujeta na obalah Dunkirka, na severu Francije, potem ko je nemška vojska presenetljivo naglo zavzela večino Francije. Položaj je brezizhoden. Britanske in francoske sile so ujele na majhnem delu obale. Edini možni izhod je na morje. Brezmočni vojaki so ujeti v past, čakajoč na to, da jih v katerem koli trenutku bombardirajo iz zraka.

V takih okoliščinah pride na prizorišče nagon po preživetju. Če ni zunanjega nadzora, ljudje postanejo kot živali in se med seboj borijo za preživetje. V tem primeru prevzame nadzor nagon po preživetju, po samoohranitvi, in nas spodbudi, na eni strani, k izjemnim podvigom, na drugi strani pa utiša našo moralno in posluš za drugega človeka. Nadzor prevzame strah, podobno kot se zgodi z ujetimi živalmi, potisnjeno v kot.

Vendar to ni edini možni način delovanja. Poleg primerov brutalne sebičnosti film pokaže tudi na primere altruizma, samožrtvovanja in vodenja. Pokaže nam, da v tovrstnih okoliščinah naša naloga ni preživeti, temveč živeti. V resnici je film prikazan tako abstraktno, da bi lahko simboliziral vsako nevarno okoliščino, kakršen koli boj za preživetje.

To je po mojem mnenju bistvena dilema v filmu: kakšen odziv izberemo v brezupnem, brezizhodnem položaju? Ali bomo naredili vse, da se izognemo svoji smrti in preživimo, ali pa izberemo pot altruizma in dostojanstva, ki pa prinaša tveganje, da izgubimo lastno življenje?

Nekaj zelo zgovornega je v dejstvu, da v filmu Dunkirk niti za trenutek ne zagledamo nasprotnikovega obraza. Niti v uvodnem delu filma niso omenjena imena vojskujočih se držav, temveč samo *nasprotnik*.

Eden od načinov, na katerega si to lahko razlagamo, je ta, da nasprotnik ni zunaj, temveč znotraj nas. To je tisti del nas, ki si želi preživeti za vsako ceno, za razliko od plemenitejšega in herojskega dela nas, ki si želi preseči nagon o preživetju, da bi živel brez strahu.

Morda se zdi neobičajno, da nasproti preživetju postavljamo življenje. Toda preživetje za vsako ceno ne pomeni izogibanje smrti – pomeni, nasprotno, izogibanje življenju. Pomeni beg pred priložnostjo, da živimo polno. Biološko lahko živimo še naprej, toda nekaj v nas umre. Po drugi strani pa lahko tvegamo življenje in s tem omogočimo, da v nas zaživi nekaj višjega.

Ti dve sili, ki vlečeta v nasprotni smeri, skozi celotni film navsezadnje poosebljata in predstavljata dve skupini likov. V prvi skupini je med drugim plačanec Tommy, ki bi naredil

vse, da bi ubežal grozotam bojnega polja. Drugo skupino pa vsak s svojo zgodbo sestavljajo navaden državljani, lovski pilot in poveljnik ladje, ki jim je skupna volja, da naredijo vse za izpolnitev svoje dolžnosti, s čimer ogrožajo svoje življenje. Ta napetost, ta boj med preživetjem za vsako ceno in človečnostjo pride še posebej do izraza v enem močnem prizoru. V njem se Tommy in njegova tovariša pridružita skupini britanskih vojakov, ki se skrivajo v ladijskem trupu, čakajoč na plimo, da bi lahko vzpluli. Ko se zavejo, da morajo ladjo razbremeniti in da so obkoljeni, vsi pogled uprejo v enega od Tommyjevih tovarišev, za katerega se izkaže, da je francoski vojak. Želijo ga vreči z ladje.

Na tej točki zgoraj omenjena dilema najbolj pride do izraza: Ali preživetje opravičuje vse? Ali je umor nerojaka upravičen v imenu preživetja? Ali je preživetje za vsako ceno etično? »Preživetje je strah, in je pohlep. Je usoda, ki predre drobno človeka,« pravi eden od vojščakov.

Tommy, ki je do tedaj naredil vse, samo da bi preživel, se nenadoma zave, da morda obstaja meja, do katere lahko seže nagon po preživetju, in da obstaja zelo tanka meja med samoohranitvijo in izgubo lastne človečnosti.

»Preživetje je strah, in je pohlep. Je usoda, ki predre drobno človeka.«

Na tej točki preneha bežati. V enem samem trenutku, sredi teme, zbere pogum, da ostane na svojem mestu, zaščiti svoje tovariše, se zoperstavi nagonu in sčiti to, kar je treba ščititi.

Eden od njegovih preostalih tovarišev dejansko opravičuje to »žrtev« s tem, da nakaže na tujost drugega, da ga predstavi kot del druge skupine.

Toda to je le zakrinkana samoohranitev, ki se morda zdi zelo znana tistim, ki lahko vidijo preko izkazovanja tako imenovanega patriotizma, ta pa je le navadna ksenofobnost.

Nasprotno pa v enem od zadnjih prizorov poveljnik Bolton, ki ga igra Kenneth Branagh, ladijski poveljnik med evakuacijo, dobi priložnost, da odpluje z britanskimi ladjami, vendar to zavrne, da lahko ostane s francoskimi vojaki in jim pomaga. Lovski pilot, ki ga igra Tom Hardy, se odloči, da se bo boril naprej, čeprav mu je zmanjkalo goriva in ve, da se ne bo mogel vrniti, le da bi lahko rešil še nekaj vojakov. In medtem ko vojaki na obali trudoma poskušajo odpluti od obale in se vrniti v Anglijo, se navadni državljani, ki se prostovoljno javi, da odpelje svojo ladjo v Dunkirk, da bi pomagal pri evakuacijah, odloči, da bo tvegalo svoje življenje in življenje svojega sina ter šel nevarnosti nasproti namesto, da bi ji ubežal. Ti primeri kažejo na Platonovo idejo, ki je dejal, da mora tisti, ki želi voditi druge, biti sposoben najprej voditi sebe. Le tisti, ki lahko premagajo svoj strah in presežejo nagon po preživetju, so lahko vzor za človeštvo in upanje za prihodnost.

Nihče med nami ne ve, kako bi se odzval v podobnih okoliščinah. Tovrstne okoliščine iz ljudi potegnejo najboljše in najslabše.

Vendar se lahko dandanes, v času globalne krize, ko tradicionalne strukture razpadajo in vsakdo poskuša zaščititi sebe, vsakdo med nami vpraša, kdo se odločimo biti? Kdo bo naš vodnik? Glas samoohranitve ali klic k Življenju?

To je dobra priložnost za urjenje naše moralne integritete, ki jo lahko urimo kot katero koli drugo vrline. 🇬🇧

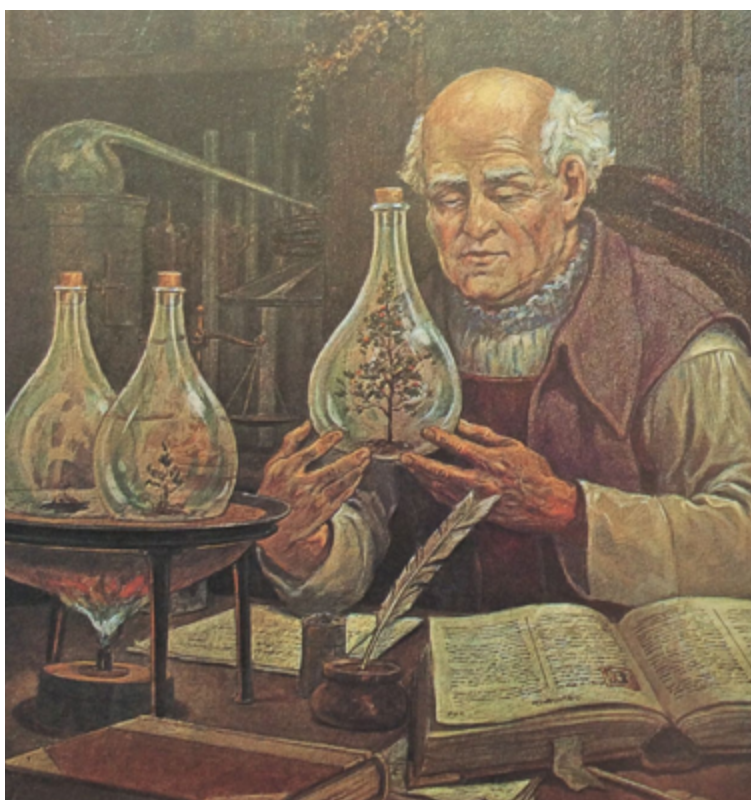
PARACELZUS IN KUGA

Naslednjo anekdoto, nekateri pripisujejo srednjeveškemu zdravniku in zdravilcu Paracelzusu, čeprav naj bi bila zgodba veliko starejšega, celo egipčanskega izvora.

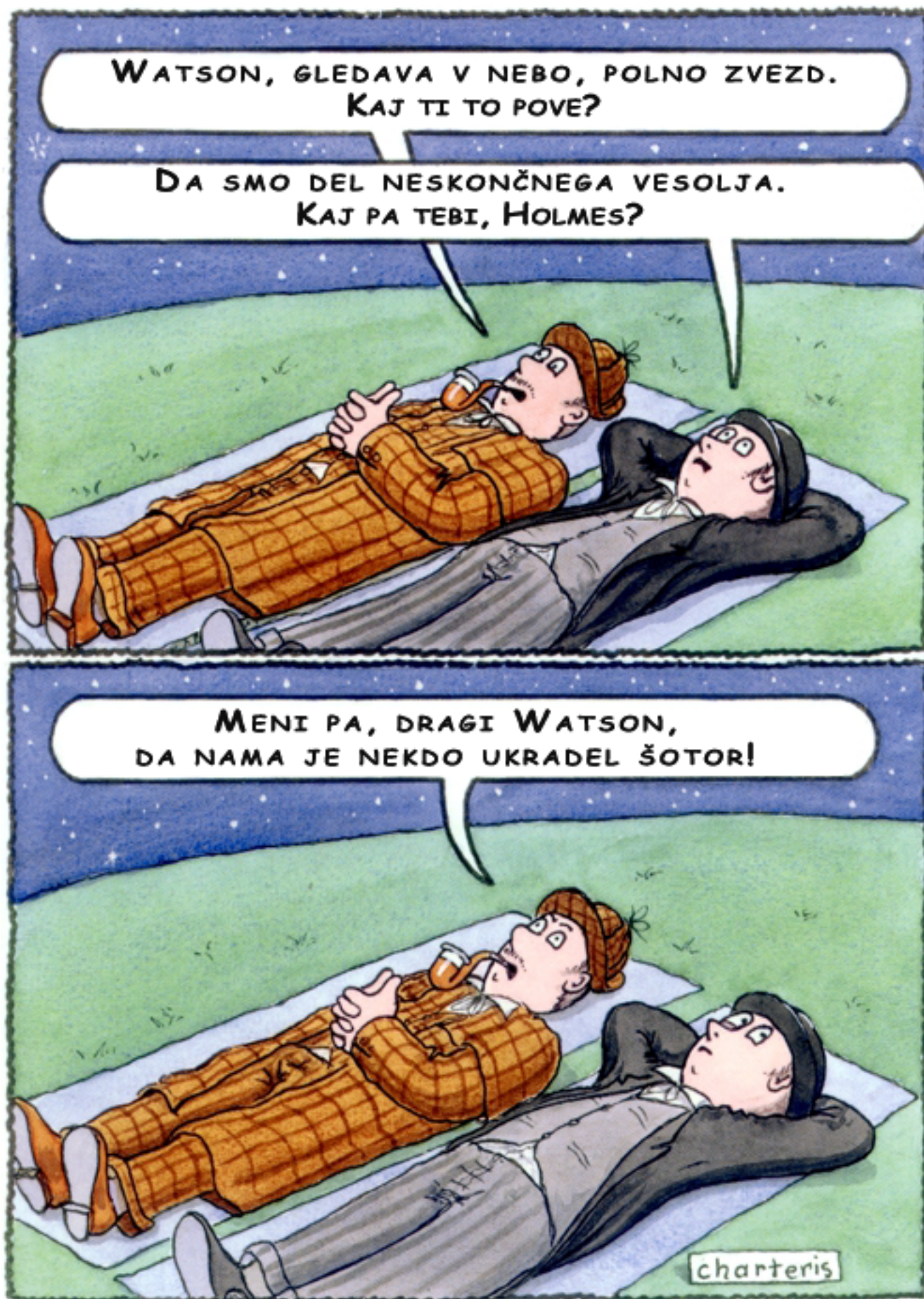
Govori se, da je znani zdravnik in alkimist videl Kugo, kako s prazno vrečo na ramenih vstopa v mesto Aleksandrija. Vprašal jo

je, koliko bo tokrat mrtvih? Na njegovo vprašanje je odgovorila, da je prišla po svoj letni davek, ki ne bo presegal 1000 življenj. Zdravnik-mag jo je opozoril, da ne sme vzeti niti enega življenja več, kot ji ga je odredila usoda.

Kuga je pristala na dogovor, vendar je nekaj mesecev pozneje, ko je zapustila Aleksandrijo, za seboj pustila vsaj 20.000 mrtvih. Paracelzus se je razjezil zaradi njene prevare, Kuga pa mu je odgovorila: »Nisem prekršila dogovora, saj sem s seboj vzela dejansko le 1000 tistih, ki so umrli zaradi bolezni – vsi preostali so umrli od strahu ...«

**SHERLOK HOLMES IN DR. WATSON STA NA KAMPIRANJU.
SREDI NOČI HOLMES SUNE WATSONA ...**

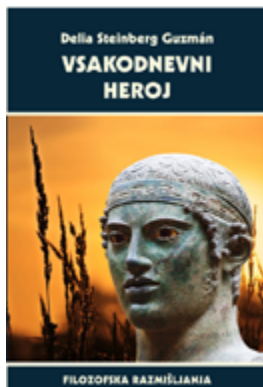

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

Knjige in replike lahko kupite v prostorih Nove Akropole.

Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

NAŠE KNJIGE

130 x 205 mm
104 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

130 x 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

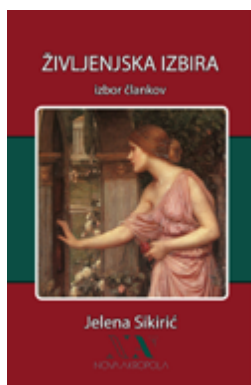
130 x 205 mm
176 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
64 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobj in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

Cenik replik

Grčija in Rim

Slovenija

**VSE STVARI SO V UNIVERZUMU, IN VES UNIVERZUM
JE V VSEH STVAREH: MI SMO V NJEM IN ON JE V NAS;
TAKO SE VSE DOGAJA V POPOLNI ENOSTI.**

GIORDANO BRUNO